

אוסף סיפורים תקכ"ז

מתוך "ליקוטי שמואל"

מלקט ועורך ש. אייזיקוביץ

eisikovits1@gmail.com

הגיליון מופיע באתר 'לדעת' וכן ניתן לקבלו לאימייל מדי שבוע על ידי שליחת בקשה ל eisikovits1@gmail.com,

אודה לכם אם תעבירו את העלון לאנשי הקשר שלכם או כתובות של מעוניינים בעלון. אשמח לקבל הערות מחכימות ובל"נ אשתדל להתייחס אליהם. גם רשות להדפיס / לחלק / להעתיק / לשמור. - בשעת הצורך הרשות נתונה לאמור מהדברים שבעלון אף שלא בשם אומרם. אך הבא להדפיס יביא גאולה לעולם וידפיס בשם אומר.

הארוחה הראשונה

סיפור מופלא המעובד מתוך 'קול ברמה'. הגרמ"א שטרן זצ"ל סיפר,

הסיפור אירע עם אברך בן תורה שידע ללמוד היטב. היה לו גם ראש ישר מאוד. בשעה טובה ומוצלחת האברך נישא לנערה ירושלמית. ביום הראשון לאחר ה'שבע ברכות' האברך חזר לביתו. אשתו חיל ביקשה למצוא חן בעיני בעלה. היא הכינה עבורו ארוחת הצהריים. הוא מצא לפניו שולחן ערוך ומפה מוצעת. על השולחן היתה מונחת צלחת מרכזית עם סלט ירקות צבעוני. על השולחן היו גם שתי צלחות קטנות יותר. ליד כל צלחת היה מונחים מזלג, סכין, בקבוק סודה ושתי כוסות חדשות נוצצות. אשתו הטריה דאגה להכין ולסדר ארוחת ערב בצורה הכי - מפוארת שיכולה להיות. האשה מצידה אמרה שמכיוון שייקח לה עוד דקות ארוכות לבישול המנה המרכזית, היא מבקשת ממנו שייטול את ידיו ויתחיל לאכול את הסלט הטעים שהכינה. האברך החמיא מאוד לרעייתו על הכל וניגש ליטול את ידיו. הוא ביקש לאכול את הסלט. עוד לפני שהכניס את הירק הראשון לפיו כבר הבין את גודל הטעות שרעייתו הצעירה עשתה. הסלט אומנם היה נראה ססגוני, אבל הגברת תיבלה אותו בטעות עם מלח ונפט. במקום לשים מיץ לימון היא הכניסה נפט. הריח הסגיר זאת והטעם ה' ישמור.

הוא ריחם על רעייתו שבהתנסות הראשונה שלה היא נכשלה בצורה כל-כך קשה עד כדי כך שיצטרכו לקחת את כל הסלט היפה הזה שעליו היא לבטח טרחה במשך זמן רב ולהשליכו לפח. במחשבה שניה הוא שינה את דעתו והבין שלא זו הדרך. הוא עשה חשבון שכמות קטנה כזו של נפט שהיתה בסלט לבטח לא תזיק לו. הוא לקח את הסלט והכריז בקול כדי שרעייתו תשמע: "הסלט הזה כל כך טעים! אני חושב שהכמות שהכנת לא תספיק לשנינו. האם את מסכימה שאוכל את כל הסלט ובינתיים את תכיני סלט נוסף עבורך." "הרעיה הצעירה התפלאה מאוד. מדובר בכמות גדולה של סלט. היא חשבה שכנראה שהוא רוצה להחמיא לה אבל הוא עושה זאת בדרך לא כל-כך מוצלחת ... היא כמובן לא התווכחה ואמרה לו: "בוודאי, אין בעיה. לבריאות בעלי היקר, תאכל את הכל. אני אכין עבורי סלט אחר."! במקביל הבעל הטרי דאג להצטייד בכוס חלב. על כל כף של

סלט שאכל, הוא שתה גם לגימה קטנה מכוס החלב, שכן החלב ידוע כמנטרל רעלים וזאת על-מנת למנוע סכנה או נזק כתוצאה מאכילת הנפט.

הארוחה הסתיימה, הבעל הצעיר שיבח את אשתו בפה מלא. הוא החמיא לה ואמר: "מעולם לא אכלתי אוכל כל כך טעים. מעשה ידיך - כמו של אמא שלי."! הוא עוד הוסיף ואמר: "אני בטוח, את עוד תהיי טבחית מעולה שאין כמותה בכל השכונה. לבטח עוד השכנות יבואו כדי שתספרי להן איך את מבשלת ומכינה את האוכל."

האברך בירך את ברכת המזון בקול והזכיר את רעייתו לברכה. לפני שחזר לכולל ליתר ביטחון הוא שתה כוס חלב נוספת. בערב כששב לביתו האברך הופתע לגלות שהבית חשוך ושקט. הוא חיפש את אשתו בסלון ולא מצא אותה שם. גם במטבח היא לא היתה. הוא המשיך לחפש. עד שנכנס לאחד החדרים ומצא אותה יושבת ובוכה בדמעות שליש. האברך נבהל ושאל את רעייתו: "מה קרה, למה את בוכה."? היא השיבה לו: "תגיד לי את האמת, למה לא אמרת לי שבמקום מיץ לימון תיבלתי את הסלט בנפט? למה אכלת את הסלט."? הוא התפלא מאוד וכמובן שאל מיד: "איך את יודעת?"! היא חייכה מעט ואמרה: "עשית את הכול כמו שצריך כדי שאני לא אדע על כך". "רק דבר אחד לא עשית שממנו הבנתי זאת - שכחת לשטוף לאחר מכן את הצלחת. בשעה שאני שטפתי אותה, הרחתי היטב את הנפט והבנתי את הטעות שלי." הבעל המסור השיב לה: "איך יכולתי לומר לך דבר כזה? הרי היית מתביישת בצורה נוראה. תראי איך אתה בוכה עכשיו אחרי שגילית זאת, וכי יכולתי לגרום לך צער כזה במו ידיי."? האשה מחתה את דמעותיה ואמרה לו: "דע לך בעלי היקר, מכיוון שאכלת את הסלט הזה עד תומו, רק כדי לא לבייש אותי - קניתי אותי קניין עולם!"! אני אעשה כל מאמץ, כל ימי חיי, לעשות לך רק טוב, ותוכל להשיג את כל מה שאתה רוצה, גם ברוחניות וגם בגשמיות."

ההשקעה המוצלחת

להלן סיפור המעובד מתוך 'מתיקות השבת'. ניתן ללמוד מסיפור זה כי מווייתורים לא מפסידים לעולם. להלן הסיפור מפי בעל המעשה ר' ש.א.י.:

אחרי שהתחתנתי, גרתי בדירה שכורה וקטנה. במשך הזמן נולדו לנו ב"ה ילדים והבית הפך להיות קטן עבורנו. התפללנו רבות שנמצא דירה טובה וגדולה במחיר מוזל שנוכל לעמוד בו, אבל לא מצאנו דירה שתתאים לנו.

בוקר אחד כשיצאתי מבית-הכנסת הבחנתי במודעה על דירה להשכרה במחיר מצוין. התקשרתי לבעל הדירה וקבעתי לראות את הדירה בשעה 13:00. כשהגעתי לדירה ראיתי שהיא ממש מושלמת עבורנו. אמרתי לבעל הדירה שנראה לי שאסגור איתו ורק אלך לקבל אישור מאשתי. הלכתי הביתה ודיברתי עם אשתי שתבוא איתי לראות את הדירה. כשהגענו לדירה ראיתי את בעל הבית יושב ליד השולחן עם זוג אחר. זה לא 'הריח' לי טוב. שאלתי אותו אם הדירה עדיין אקטואלית. הוא אמר לי: "הזוג הזה אומנם באו אחריו אבל הם רציניים. אני חותם עם מי שרוצה לסגור עכשיו ומיד."! הייתי בדילמה, מצד אחד

מאוד רציתי את הדירה. במוחי חלפו החודשים האחרונים שבהם התרוצצתי מדירה אחת לשנייה. חשבתי על הצפיפות הגדולה שבבית ושהמצב אינו סובל דיחוי. מצד שני ריחמתי על הזוג השני שבאו לחתום חוזה ובעל הדירה 'שכח' שגם אני מעוניין לסגור חוזה. פניתי לאשתי ושאלתי אותה, מה דעתה. היא גם התלבטה ולבסוף אמרה: "מה שתחליט, מקובל עליי". אמרתי לה שנוותר ואני בטוח שרק נרוויח מכך. רצינו לתת לזוג השני הרגשה טובה. אמרנו להם שהיתה לנו התלבטות בקשר לדירה והחלטנו שלא נסגור. אם הם רוצים את הדירה, שייקחו אותה ושתהיה להם ברכה. יצאנו מהדירה והרגשנו שעשינו את הדבר הנכון. כאשר הגענו הביתה, אמרתי לבני ביתי: "עכשיו זו עת רצון. בואו ונבקש מהקב"ה שיזכה אותנו לעשות את רצונו בעולם הזה, שיהיה לנו בריאות, נחת ודירה מרווחת כפי שרק הוא יודע מה הכי טוב עבורנו." כל אחד ניגש לפינה אחרת בסלון הקטן וביקש מעומק ליבו.

באותו יום פגשתי חבר טוב. הוא סיפר לי שמצאו מאגר גז בים התיכון. יש חברה שמחפשת משקיעים כדי שהם יוכלו לחפור ולייצא משם את הגז. הוא הוסיף ואמר שזה יכול לקחת שנים רבות ויתכן שבסוף יראו שזה גם לא רווחי והוא רק מציע לי. בערב היתה לי הזכות להיכנס למו"ר ושאלתי אותו על ההשקעה. הוא השיב לי: "אני חושב שכדאי שתשקיע. כדי שתהיה לך הצלחה אני ממליץ שתצטרף איתך להשקעה עוד מכר שאתה יודע שהוא צריך סיוע." באותו רגע חשבתי על אחי שהוא בעל משפחה ברוכת ילדים וחי בדוחק ובצמצום. הרב אמר לי שכמה שחשבתי להשקיע, אוסיף חומש למען הזולת ובירך בהצלחה גדולה. עשיתי כדברי מו"ר והעברתי לחברה שש מאות דולר. חתמתי על מסמכים והעניין נשכח ממני. לאחר מספר חודשים מצאתי דירה גדולה וזולה יותר מהדירה שוויתרתי עליה.

כעבור כעשרים שנה בחודש תשרי אירסתי בן ובת בזה אחר זה והיו לי הוצאות מרבות. בטחתי בבורא עולם שכשם שעזר לי עד היום, בוודאי שלא ייבצר מאיתו לתת לי גם כסף לצורך החתונות. נשאתי תפילה לבורא עולם שישלח לי את ישועתי כי הזמן דוחק וההוצאות מרובות. ישבתי עם אשתי וחשבנו מהיכן אפשר לגייס כסף. אשתי נזכרה באותה השקעה של השש מאות דולר. "מענין מה יצא מזה", אמרה. האמת שבהתחלה קיבלתי מכתבים על ההשקעה. במשך הזמן עברתי כמה דירות ושכחתי לעדכן את כתובתי החדשה ולכן לא הגיעו אלי מכתבי עדכון. למחרת נסעתי למשרד של החברה. ישבתי עם המזכיר והראיתי לו את המסמכים שהיו בידי. הוא בדק את העניין ואמר: "יש לך הפתעה, ההשקעה בקידוח היתה שווה מאוד, וכעת המניות שלך שוות מאתיים ושמונים אלף שקלים." לא האמנתי למשמע אוזניי. אמרתי לו שבדיוק אני מחתן והסכום הזה יעזור לי מאוד. חתמתי על המסמכים והכסף עבר לחשבוני.

התקשרתי מיד לאחי שגם הוא היה ערב חתונת בתו. הודעתי לו שה' שלח לו מתנה לחתונה. הוא לא הבין על מה אני מדבר. כשהוא שמע את המעשה הוא שמח מאוד והודה לי. אמרתי לו: "אני צריך להודות לך כי כדברי הרב כך היה, שבזכותך היתה ברכה בעסקה." במסיבת חנוכה שערכנו בביתנו סיפרתי לכל המשפחה את הסיפור ואמרתי להם: "אני זוקף את ההצלחה הגדולה שה' הצליח את דרכנו בזכות הוויתור על הדירה ובזכות אמונת

החכמים שהיתה לי, שהביאה אותי לידי מעשי חסד. "לאחר מכן רקדנו בהרגשה נפלאה שה' מלווה אותנו על כל צעד ושעל. לפעמים רואים מיד ולפעמים רואים רק לאחר שנים רבות ולפעמים רואים זאת רק בעולם הבא. דבר אחד ברור: כל מעשה טוב, כל לימוד תורה וכל מעשה חסד ומילה טובה, שאנו נותנים לאחרים, עומד לנו לדורי דורות ולעולמי עולמים.

החייל שפוטר (ישראל אהרן קלצקין)

וכך היה מעשה: לאחר נישואיו המשיך ר' ישראל בכולל ושקד על התורה ועל העבודה. מרוב שקידתו לא הבחין כי מאז נישואיו, כאשר החליף את כתובתו מבית הוריו לדירה משלו, מעולם לא קיבל הודעה מלשכת הגיוס כי עליו לטפל בהסדר של 'תורתו אומנתו' שהיה תקף במשך שבעים שנה מאז קום המדינה.

לפני שאמשיך בסיפורו, אציין, כי במשפחתנו, הבעיה הזאת כלל לא היתה קיימת, מפני שאמי ע"ה, אשת חיל בכל קנה מידה, לא לקחה סיכונים. היא שמרה על ילדיה מכל משמר וידעה היטיב כי הצבא הוא מקום שמד ואין זה תחום שהיא יכולה להרשות לעצמה ולקחת את הסיכון הכי קטן. לכן, כל אחד מבניה, כאשר הגיע לגיל 'בר מצוה', היא עשתה תור אצל פסיכיאטור שהרב ברוך יהושע שיינברגר ז"ל היה ממליץ עליו, והיתה עושה תור לשעות הלילה המאוחרות דוקא. לפסיכיאטור היא הסבירה, כי היא רוצה תור דוקא בלילה, כדי שלא יראו אותה באה אליו וזה עלול להזיק לשידוכים של ילדיה. הסיבה האמיתית? היו שתים: האחת, שלא יהיה בשעת הסדרים, על חשבון הלימודים, שלא לגרום לילד ביטול תורה ח"ו, וסיבה נוספת, שהרופא יחשוב שגם האמא סובלת מפחדים והבעיות הנפשיות הם תורשתיות.

בדרך לפסיכיאטור אמי שאלה אותי אם יש בלילה רעשים שמפריעים לשינה? לא הבנתי לאן היא חותרת? אבל ענית לי: בטח, הגערערס שבפנימיית 'שפת אמת' שממול החלון של חדר השינה, שרים מארשים עמוק אל תוך הלילה, ולא תמיד זה שירים שמרדימים, ובנוסף ישנם רעשים מצד החתולים הירושלמיים שמחטטים בפחי האשפה של המטבח של הישיבה והם מייללים שם מרה, כאשר הם מגלים כי אפילו העצמות שנזרקו, נמצצו על לשדם ואין להם ממה להתפרנס. ואז אמי הצדקנית אמרה לי: אתה רואה? אפילו אצל הפסיכיאטור אין צורך להגיד דברים שאינם אמת, פשוט תספר על נדודי השינה ועל הפחדים. ממה אתה מפחד? מעבירה? אז תדבר גם על זה.

אני זוכר, כשנכנסתי איתה לרופא, היא מיד שלפה מסמכים מימי המנדט, שמוכיחים שכבר האבא קיבל פטור משירות צבאי על רקע פסיכיאטרי והרחיבה לספר על נדודי השינה שלי ועל ה'נערווין' של נטילת ידים כל בוקר לסירוגין 8 פעמים ועוד כהנה, היא לא רצתה שידבר איתי הרבה, כי מי יודע מה השקפותיו? אז היא סיפרה לו את כל הבעיות שלה, ותוך כדי אף התחילה לבכות ומרוב רחמנות הוא כמעט ולא דיבר איתי, רק שאל מספר

שאלות לקוניות ורשם תרופה וביקש תשלום והעיקר... כתב חוות דעת ארוכה ומפורטת לפי מה שאמא הכתיבה לו. כל זה היה כשהייתי בקושי בר מצוה.

הביקור הבא, היה כשהתקרבת לגיל 18, אז אמא לקחה אותי שוב אל הרופא, לספר לו כי 5 שנים המצב איכשהו היה יציב ועכשיו ניעור הישן וצריך שוב פעם טיפול. הרופא כתב חוות דעת נוספת, תוך שהוא מציין כי כבר 5 שנים שאני מטופל אצלו, מה שכמובן מסיר כל חשד כי מדובר בתעלול לצורך פטור מהצבא ומשם הכל החליק חד וחלק, אמי שלחה ללשכת הגיוס את ה'חוות דעת' בדואר רשום, והלכתי רק פעם אחת לוועדה הפסיכיאטרית שבלשכת הגיוס, שם דיברתי בארמית, וקיבלתי את הפטור בדואר.

את כל זה, אמו של ר' ישראל הנ"ל לא עשתה, אולי בכוונה, כדי שיהיה מוכרח להמשיך בכולל, כי הרי ללכת לצבא זו אפילו לא אופציה במחשבה. ויהי היום ור' ישראל קיבל מכתב שהוא צריך להתייצב למילואים, מיד פנה אל ועד הישיבות להסדיר את הדיחוי שלו כפי התקנון שהיה תקף מאז ימי הכופר מ'שדה בוקר' ששדה התעופה הישראלי קרוי על שמו. ב'ועד הישיבות' שאלו אותו למה לא סידר את זה במשך השנתיים שקדמו? והוא הסביר להם שהוא לא קיבל שום צו בשנתיים הללו ולא חש לעשות את מה שלא נדרש ממנו, הם מילאו לו טופס ונתנו לו אישור ושלחו אותו למסור את זה לצבא, אבל בהגיעו לשם, הודיעו לו כי על פי המופיע במחשבים הוא לא בהסדר של תלמיד ישיבה, בגלל ששנתיים הוא לא הגיש שום ניירת ועל כן הוא מחוייל, לא פחות. ניסה האברך להתמקח, הפקיד עשה בדיקה במחשב לבדוק מה היתה הטעות, מתברר ששלחו לו את המכתבים לאותו כתובת, אבל בעיר צפת, במקום ירושלים. אך כנראה שהכלל 'טעות לעולם חוזרת' לא חל בצבא הקשוח, אם במחשב מופיע שאתה מחוייל, זה מה יש ואין דרך אחרת, הכניסו אותו לבסיס, הלבישו לו בגדי זית, ענדו עליו דיסקית וקדימה למשימות.

הבעיה היתה, שלא ידעו היכן לשכנו? אברך חרדי עם פיאות ארוכות באורך חצי מטר וזקן יורד על פי מידותיו, כובע ירושלמי רחב תיתורא, שמודיע להם כי בלי מקוה אין על מה לדבר להתחיל את היום ונשים לא אמורות להיות לכל אורך מלא העין והוא מתחיל לצטט להם את הפסוקים בתורה המדברים על יציאה למלחמה: 'ונשמרת מכל דבר רע' כי ה"א מתהלך בקרב מחניך להצילך ולתת אויביך לפניך' כי עם קדוש אתה' וכו'. ואז הוא הסביר להם שהוא נשוי ואשתו בבית לבד ושהוא מבקש שיתנו לו ללכת הביתה להביא את חפציו האישיים והתפילין וספריו וכו'. לבקשה הזו המפקד לא יכול היה לסרב ונתן לו רשות לנסוע הביתה ולהתארגן ולחזור למחרת מוכן לתקופת מילואים מזורזת שתכין אותו לתפקידו בצבא.

ר' ישראל לא התמהמה, נסע הביתה ולקח מזוודה, הכניס רק את הטלית ותפילין, משם פנה אל מספר מתקני הגניזה הפזורים באזור גאולה מא"ש ושילף משם את כל החוברות הברסלביות של הרב שלמה אליעזר שיק מיבניאל, בעיקר אלה שמדברים על 'שמירת עיניים' ו'קדושת המחשבה' ו'התבודדות' וכדו' ומילא את מזוודתו בהם וחזר אל הבסיס. בעת ארוחת הערב, הסתובב ר' ישראל וחילק לכל החיילים את החוברות והסביר

להם כי זה נכתב בעברית צחה וזה ישמש להם כשמירה בצבא אם ישתדלו ללמוד בזה קצת כל יום. למחרת עם שחר, נקרא ר' ישראל לחדרו של המפקד, בלי שום ויכוח ומשא ומתן, המפקד הורה לו לאסוף את חפציו ולהסתלק מהמקום ויפה שעה אחת קודם והפטור יגיע אליו בדואר בקרוב.

ועתה אני מדמיין בעיני רוחי, מה היה קורה אם 100 אלף תלמידי ישיבות היו מסתערים בימים אלו על הבסיסים הצבאיים עם גמרות ומשניות של ארטסקול וגליונות של 'השגחה פרטית' וחוברות של 'באר האמונה' ו'הבינונו' וגליונות של 'מעדני הפרשה' ושאר ירקות. אתם יכולים לתאר לכם איזה הפגנות היו אנשי קפלן עורכים בדרישה להפסיק את ההדתה בצבא ולהעיף במהירות את כל הדוסים החשוכים האלו לאלף רוחות, ומאשימים את נתניהו ואשתו ובנו בהחרדת הצבא?

המתמיד (גליון השגחה פרטית)

לפני חמש עשרה שנים, קנו לי ההורים דירה בקריית גת. הם שילמו את דמי הקדימה, ואני הייתי צריך לקחת את המפתח, לאחר שאשלם באמצעות משכנתא את הסכום הנותר. בין תשלום דמי הקדימה לשעת מסירת המפתח עברו כמה חודשים בהם עלה המדד, ולכן הוצרכתי לשלם תוספת של ארבעים אלף ש"ח על דמי הקדימה. מאיפה יש לי ארבעים אלף? אין לי. המפתח מחכה, אבל החוב אינו יושב בשקט. הוא תופח מהר מהר, ובכל שבוע שאני לא משלם אותו הוא צובר ריביות וקנסות, שאין לי כוחות הנפש לחשב אותם. מההורים לא העזתי לבקש את הכסף. הם הרי נתנו לי כל כך הרבה. ממי כן? הבטתי סביבי וגיליתי ש'אין לי מכיר'. אין לי מושג מאיפה מתחילים לגייס כסף קטן או גדול. ארבעים אלף נראו לי אז סכום עתק.

התקשרתי לרב שלי ושאלתי אותו מה לעשות. "מה עושה יהודי מאמין?" הוא שאל אותי, וגם ענה: "כל המקבל עליו עול תורה, מעבירין ממנו עול דרך ארץ. מתי מתחיל הסדר אצלכם אחר הצהריים?" עניתי, "הסדר מתחיל ברבע לארבע, אבל בפועל כולם מגיעים בארבע." "אתה תגיע ברבע לארבע", הדריך אותי הרב. "תקבל על עצמך לבוא לסדר צהריים בזמן, ולא רבע שעה אחריו". זאת העצה שקיבלתי. רבע שעה של לימוד. למחרת קיימתי את העצה. הגעתי בזמן לסדר של אחר הצהריים. הכולל ריק. רק אני מופיע בשעריו, ניגש למקומי, פותח ספר ומתחיל ללמוד. דקה אחר כך מגיע המנהל של הכולל, והוא מתפעל, "איזה מתמיד! כל הכבוד, מגיע לפני כולם!" אני, לא נעים לי עם התואר שהוא מדביק לי. זה לא שאני כזה מתמיד. רציתי להעמיד אותו על טעותו ואמרתי, "אני פשוט צריך בדחיפות ארבעים אלף שקל, וקיבלתי עצה מהרב שלי, להגיע לכולל בזמן."

המנהל שואל אותי עוד כמה שאלות, כדי להבין איך אברך צעיר צריך בבת אחת כל כך הרבה כסף. בשלב הבא הוא מבקש ממני לבוא איתו לבנק, ולנגד עיניי הוא מוציא ארבעים אלף ש"ח ונותן לי. "קודם כול תיקח ותעביר את הכסף מיד, כדי שלא יצטברו לך ריביות." אני לוקח, כי אין לי ברירה. אומר תודה לבורא כל עולמים, ורואה שהעצה של הרב עבדה

מיידית. אני ניגש מיד ללמוד, והמנהל רואה על הפנים שלי שאני מופתע וגם קצת מבוהל. ארבעים אלף שקל צריך להחזיר. "תחזיר לי מאה דולר כל חודש", אומר לי המנהל. זה מרגיע אותי, אבל רק קצת.

אחר כמה דקות הוא ניגש אליי ואומר, "יש לך מאיפה להחזיר לי מאה דולר כל חודש?" "לא יודע", אני עונה לו. "אתה יודע מה?" הוא מציע, "תלמד עם הבן שלי כל יום חצי שעה, וזה יהיה התשלום!"

זה סיפור אמיתי. אני רק עובד על עצמי לזכור שרבע שעה של לימוד לא שווה ארבעים אלף שקל, אלא הרבה הרבה יותר. זו הייתה רק סגולה. השכר האמיתי בעולם העליון עוד מחכה...

הצוואה של הסבא (להתעדן באהבתך)

את המעשה המדהים הבא סיפר הרה"ג רבי ניסן גולדברג, ר"מ בישיבת 'אור ישראל' הגדולה:

היה זה לפני כמה שנים בעיר 'פתח תקוה'. באחת המשפחות הגדולות, החל אחד הבנים לעשות תפנית בחייו – הוא נכנס למסגרת של תלמוד תורה בחינוך התורני. היה זה דבר פלא, שכן כל ילדי המשפחה המורחבת גדלו במוסדות ממלכתיים. ואם תשאלו כיצד זה קרה?... סבו של הנער, אשר זיק של יהדות עדיין מפעם בו, ביקש מבנו (אביו של אותו נער), שישלח את הילד לבית ספר דתי, כדי שיידע לפחות להיות שליח ציבור ולומר קדיש בבוא היום. האב הסכים, אך התנה מראש שהלימודים בבית הספר הדתי יהיו "רק עד כיתה ה'", ומיד לאחר מכן יעבור הילד לבית ספר רגיל על מנת שיקבל השכלה גבוהה, ויוכל לפתח קריירה שתפרנס אותו בעתיד בכבוד. אם הוא ימשיך בחינוך התורני וישקיע בלימוד התורה – לא יוכל להסתדר בחיים ולהתפרנס. לכן, אסכים אבא לבקשתך עד כיתה ה' בלבד."

הילד נשלח למוסד התורני, ושם קיבל חינוך וערכים לשמירת המצוות, כיבוד הורים, מעלת לימוד התורה ועבודה על המידות בדרך ארץ. הילד נקשר מאוד לבית הספר ולאווירה השוררת שם, ובעיקר נקשרה נפשו אל אחד המחנכים, אשר היווה לו אוזן קשבת והרעיף עליו המון חום ואהבה. הבחור צמח ופרח והגיע לדרגות גבוהות במעלות התורה והיראה. והנה, באמצע כיתה ה' האב הזכיר לבנו ולכל משפחתו, כי בעוד חודשים ספורים מסתיים התנאי, ועל הבן לחזור לבית ספר שיחדיר לו לימודי חול ברמה גבוהה, על מנת להכשירו להצליח בחיים. הבן אמר לאביו, כי הוא כל כך מחובר לבורא עולם, ואת ההנאה שיש לו בלימוד התורה הוא לא מוכן להחליף בשום דבר שבעולם. אביו הזדעק ממקומו ואמר: "בשום פנים ואופן לא תמשיך שם. לעולם לא אסכים שהבן שלי יהיה תלוי באחרים. לך וראה כיצד הציבור החרדי חי בקושי". "אבא יקר", פנה הבן לאביו, "רבים מהורי חבריי הינם אברכים השוקדים על התורה, ולא חסר להם מאומה. לכולם יש בית משלהם ולא חסר להם אוכל בבית. הם אכן חיים בצניעות, אך בורא עולם הוא הזן ומפרנס כל אדם,

ואין הדבר תלוי בכוח ובתבונת האדם. הרב בשיעור דיבר על כך שלכל אדם בשמיים נקבע טרם בריאתו האם יהיה עשיר או עני, והשתדלותו היא רק גזירה לעונש של אדם הראשון. האב שגדל כל חייו על 'כוחי ועוצם ידי', דחה את הדברים בזעם: "אתה רוצה להיות נטל על המשפחה?!... אף אחד לא יעזור לך ואתה תהיה מסכן". אבל הבן הצדיק לא נרתע. "אבא יקר, אני כבר בחור בוגר והחלטתי. אין כמו דרך ה' והתורה. בורא עולם שדואג לכולנו כל בוקר לבריאות בכל איברי הגוף, הוא זה הדואג לפרנסה להולכים בדרכו ובפרט ללומדי התורה. אני אמשיך בע"ה לישיבה קדושה גם אם תתנגד. אני מוכן לעזוב את הבית – אם לא תקבל אותי כבחור ישיבה, מפני שאני יודע שזה הדבר הטוב ביותר בשבילי ובשבילך, וביום מן הימים אתה תברך אותי על כל רגע של לימוד תורה." האב צעק על בנו לעיני המשפחה: אתה תראה שאתה תהיה מסכן, אני לא אעזור לך ולא אכיר בך. לך לישיבה, ומצידי גם תהיה בסוף אברך שמקבל 1,111 שקלים בחודש וחי בעוני מחפיר כל ימיו". "אמרתי לך כבר אבא", השיב הבן, "פרנסה נגזרה משמיים, וטרם בריאת האדם הוכרז אם יהיה עשיר או עני. בוא וראה כמה אברכים לומדים כל חייהם בכולל, וב"ה שהם מסודרים ומפרנסים את ילדיהם ומחתנים אותם בכבוד. וכל זה מאוצרו של בורא עולם." האב צעק על בנו: "לך מכאן, אתה לא הבן שלי", וגירש אותו מהבית. "העולם הזה לא נחמד כמו שאתה חושב, אם תלמד לימוד חול ותשקיע – תצליח, ואם לא – תהיה מסכן כל חיך."

שנת הלימודים של כיתה ה' הגיע לסיומה, והבן פנה שוב לאביו בדמעות ובתחנונים שישאירנו בבית הספר החרדי עוד שנה אחת. לאחר הפצרות מרובות נעתר האב לבקשה, כשהוא מדגיש: "אני מוכן לעוד שנה אחת בלבד, לא יותר מכך". אמו של הילד, שהגיעה מבית מסורתי, היתה דווקא מרוצה מאוד מצורת החינוך המוענקת לו, ועמדה כל העת לצדו. היא נהנתה לראות כיצד הוא מכבד אותם, איך הוא לומד בלילה, כששאר בני גילו זרוקים ברחובות ומגיעים בשעות מאוחרות של הלילה. הדיבור שלו היה נקי ומכובד, וסדר יומו היה מסודר להפליא. חלפה עוד שנה, ואף אחד לא האמין שהאב הסכים לבן, להאריך את החוזה בעוד שנה נוספת, ולאפשר לו ללמוד גם בכיתה ז' בתלמוד תורה, והפעם בזכות אימו שהתחננה עבור בנה. ואז, בסוף כיתה ז' הגיע המאבק הגדול. הבן כבר בגיל 14 ועומד בצומת דרכים: עלייה לישיבה או 'הזדמנות' אחרונה להכנס לתיכון ולהשלים את כל אשר החסיר. הבן סיים את לימודיו בתלמוד תורה בפתח תקוה, ועבר לישיבה קדושה. הוא עבר לגור בפנימיה של הישיבה, ולמרות שאביו חרים אותו ולא התייחס אליו, הוא היה מגיע לשבתות ומכבד את הוריו, שר שירי שבת ואומר דברי תורה על השולחן.

השנים חלפו, הבן המשיך להתעלות ולגדול בתורה. כאשר הגיע הבן לשיעור ג' בישיבה לצעירים, נפטר סבו של הנער (אבי אביו), זה שבזכותו נכנס לבית הספר החרדי. הנער השתתף בהלוויה מירר בבכי על מות סבו שהכניסו לעולם התורה. לאחר ההלוויה ניחם הבן את אביו היושב שבעה, ומיד חזר לישיבה ללמוד לעילוי נשמת סביו. ביום החמישי של ה'שבעה' מקבל הבן טלפון לישיבה. על הקו היה אביו שקרא לו בדחיפות להגיע הביתה. הבחור נבהל קמעה, הרי כבר כמה שנים שאבא לא מדבר איתי כלל, ומה קרה כעת שאבא מבקש שאגיע בדחיפות? הוא הזדרז לחזור לביתו, ולתדהמתו מיד כשהגיע לבית אביו, קם

האבא מלוא קומתו לכבודו, התנפל עליו בחיבוקים ונשיקות והתפרץ בבכי מלא ברגש וחרטה, "צדקת, בני, צדקת", אמר כשהוא נסער כולו, ובעוד הבן עומד משתומם ונרגש כולו לנוכח המראה, הוציא האב דף לבן מכיסו, וביקש מהבן שיקרא את תוכנו. היתה זו הצוואה של הסבא. בני המשפחה פתחו אותה ע"י העורך דין כעת, ביום החמישי לשבעה, ומה שהיה כתוב שם הפעים את כל בני המשפחה. הסבא היה עשיר גדול ובעל נכסים רבים, אותם קנה לפני שנים רבות, והם השביחו עם השנים והיו שווים עשרות מיליונים. מתח רב שרר בקרב בני הבית לקראת פתיחת הצוואה, ותדהמה גדולה אחזה בכל הנוכחים למקרא השורות הראשונות של הצוואה, בהן כתב הסבא כך: "בראשית דבריי, אני קובע בנוכחות עורך דיני, כי 50 אחוז מכל שווי נכסיי ביום שאפטר, יהיה שייך בשלימות לנכדי היקר – זה היחיד הלומד תורה בישיבה, המעמיד את העולם בזכות תורתו, ובמידותיו הנאצלות ובמעשיו הטובים, ראוי הוא לרשת חצי מכל נכסיי, אשר היא הזכות הגדולה לנשמתי בעולם האמת", ורק אחר כך חילק בין כל הקרובים את שאר ירושתו. אבי הנער בכה ללא הפוגה ואמר לבנו: "בורא עולם הראה לי כי מי שמתמסר ללימוד התורה – אין לו דאגות פרנסה. ה' יתברך מפרנס אותו בעצמו, מפני שהוא הסיר את כל עמלו בעולם לכבוד ה', אזי גם ה' מסיר את כל דאגות העולם למענו. אמנם למדתי זאת בדרך הקשה, אך משנוכחתי בכך, אני מודה ומתוודה: טעיתי, וה' הטוב יכפר בעדי. ומעתה כל שתראה – אעשה למענך. החינוך שלך גורם לי נחת, התורה שלך גורמת לי נחת – המשך בדרכך ותלמד אותי גם ללמוד", סיים האב.

להיקבר כיהודי

יהודי יקר בשם ר' מרדכי גרינפלד ושיתף אותנו בסיפור טרי ומיוחד אותו הוא שמע ממקור ראשון:

היה זה בחג הסוכות של השנה (ה'תשפ"ד). חסיד חב"ד הסתובב באחד מקיבוצי העוטף והציע לתושבים לברך על ארבעת המינים. זו מצווה ייחודית, קלה לביצוע, עם הרבה ירוק וחיבור לטבע ורבים שמחו ובירכו, אך היו גם שסירבו. ביניהם, היה גם בחור צעיר וחביב שאמר ש"זה לא בשבילי" וכי הוא לא שומר מצוות. החסיד משום מה 'התלבש' עליו ולא מיהר לוותר. "למה לא? מה אכפת לך לעשות את זה רגע? אני גם אצלם אותך ותוכל לעלות תמונה שלך מברך על ארבעת המינים לרשת, זה בטח יגרוף הרבה לייקים מחברים ויתקבל בחיוך."

והבחור נעתר. הוא נטל לידי את הלולב והאתרוג, בירך בקול ונענע אותם כשפניו זורחות. החב"דניק אכן תיעד את הרגע אבל שליחת התמונה לבחור התפספסה. ואז הגיע בוקר שמחת תורה הקשה שעברנו, כשאלפי מחבלים מתועבים וצמאי דם נכנסו ליישובי וקיבוצי העוטף וטבחו בכל מי שיכלו באכזריות אל-אנושית שאי אפשר לתאר.

בין הקדושים שנרצחו באותו היום היה גם אותו בחור. כשהדבר נודע לחב"דניק שהציע וגם תיעד אותו מברך על ארבעת המינים כמה ימים קודם לכן, הוא החליט להגיע

לנחם את ההורים השכולים. מבלי שהיה מודע לכך, באותו זמן התנהל ויכוח ער בבית המשפחה האם להביא את בנם לקבר ישראל או לשרוף את גופתו רח"ל. הנטייה שלהם הייתה לשרוף אותו, בנימוק שהם לא מאמינים בקבורה באדמה ולא מעוניינים במה שמכנים 'קבורה יהודית' ושגם בנם לא היה שייך לכלל זה ...

כשהגיע לביתם, בדיוק היו בשיאו של עוד דיון טעון בשאלת הקבורה או שריפה. הוא הספיק לקלוט את אמירתם שבנם לא היה מחובר לדת ולאמונה ושאלו יכולים היו לשאול אותו מן הסתם גם הוא היה אומר שישרפו ויוותרו על הטקס הדתי המלאה ... הוא החליט להתערב ואמר בעדינות המתבקשת: "אתם צודקים שבנכם לא היה קרוב לדת, אבל האמת היא שבזמן האחרון הוא כן גילה בה התעניינות ויותר מכך! ראו", אמר תוך שהוא מוציא את הפלאפון ומראה להם את בנם כשכיפה גדולה מעטרת את ראשו, לולב בידו וחיוך גדול על פניו, "זו תמונה שלו מלפני כמה ימים!". וואו, צמרמורת והתרגשות גדולה אחזו בבני המשפחה כשקיבלו פתאום ד"ש מבנם בדמות תמונה טרייה שלו. הם לא היו צריכים יותר מזה וההחלטה התקבלה: הוא יובא למנוחת עולמים בקבר ישראל!

ניתן לקחת את הסיפור הזה להרבה כיוונים, אבל בהקשר שלנו נראה בו דוגמה מרגשת לכוחה של מצווה אחת קטנה. הוא בסך הכול בירך לרגע קצר על ארבעת המינים, חרג קצת מהנורה והרגילות שלו ועשה איזו שהי שבירה לאגו, וכמה ימים אחר כך זה היה המכה בפטיש שבזכותו הוא זכה להיקבר כיהודי.

פגישה עם ילד

ב11.4.45 משחזר הרב הצבאי האמריקני הרשל שכטר, הגענו לסביבות העיר ויינמר. שמענו איך מספרים כי יש כאן בסביבה איזה מחנה ריכוז, לא יכלתי להתחיל אפילו לחשוב לנו שם. נסענו לשם והגענו מיד אחרי טור הטנקים הראשון. הרמתי עיני וראיתי עשן מיתמר. הכל בער שם, פה ושם ליד הגדר היו מאות מאות, גופות, שלדי אדם, שרידי גופות שחיכו לקרמטוריום. המראה היה נורא מעבר לכל דמיון אנושי.

מעבר לערמת גופות נראה היה עוד משהו, לא מת, הבטתי בפלצות זוג עינים חיות הביטו לכיוון שלי! אמיתיות, מבוהלות, זוג עינים של ילד... ילד? כאן? בגינהם הנורא הזה? בשיחת טלפון מתל אביב, משחזר הילד של אז – הרב הראשי הרה"ג רבי ישראל מאיר לאו שליט"א את צידו השני של המפגש – "היה זה ביום השחרור, לקראת אחר הצהריים, מטוסים חגו מעל המחנה והאסירים חשו כי משהו מכריע מתרחש כאן. הייתי בבלוק מספר 8 בזהות של ילד פולני בין השבויים הרוסיים. בשלב מסוים אנשים החלו לרוץ אל בין הגדרות, הגרמנים ממש "קצרו" בהם ממגדלי השמירה. גם אני רצתי לכיוון השער, לפתע נפלתי, ערמת גופות עצרה אותי... ראיתי מולי חייל. הוא הביט בי בתדהמה ומיד הניח ידו על האקדח... אני לא הבחנתי כי זהו חייל משחרר אמריקני. עבורי ילד מן המחנות, היו חולצות, ירוקות, חומות ושחורות, ס.ס או וורמכט – מאיימות. אך האיש הזה הבין מיד כי הילד הזה לא יכול להיות גרמני – "עקפתי את ערימת הגופות, משחזר

הרב שכטר, ניגשתי לילד, חיבקתי אותו ובתערובת של אידיש, חיוך ודמעות זולגות שאלתי – "בן כמה אתה, ילד?" הילד הביט בי בתמהון, ובפה חסר שיניים (מחוסר תזונה נכונה) ענה לי באידיש מהולה בגרמנית – "איזו מין שאלה זו, ממילא אני מבוגר ממך מה זה חשוב בן כמה אני?", "מבוגר ממני?" תמהתי. "למה אתה חושב זאת?". "כי אתה", השיב ברצינות רבה, "צוחק ובוכה ומעוות את פניך. ואני – לצחוק כבר שכחתי ולבכות – כבר לא בכיתי זמן רב כל כך... אז אמור לי אתה. מי מבוגר משנינו?!..."